

продуктивність, вартість, ціну і економічну доцільність проведення тих чи інших профілактичних заходів, засобів і методів боротьби з різними хворобами тварин.

Економічна ефективність ветеринарних заходів може розраховуватись для способу лікування чи профілактики, однієї тварини, групи тварин, фермерського господарства, сільськогосподарського підприємства, тваринницького комплексу, населеного пункту, району, регіону, області, галузі, країни.

Висновки. В цілому, ветеринарна діяльність потребує всебічної регламентації, економічної аргументації, доцільності, обґрунтування економічної ефективності, порядку й механізмів здійснення. Знання основ економічного аналізу хвороб тварин надають можливість ветеринарному лікарю проводити оцінку економічного ефекту ветеринарних заходів, економії трудових і матеріальних ресурсів унаслідок застосування більш ефективних засобів і методів профілактики хвороб і лікування тварин, забезпечувати економію в суміжних галузях та розробляти нові стратегічні програми ветеринарних заходів з урахуванням прогнозування.

ПОКАЗНИКИ ЗДОРОВ'Я ДІЙНОГО СТАДА

*Зажарська Н.В., аспірантка,
Бібен І.А., к. вет. н., доцент,
Зажарська Н. М., к. вет. н., доцент,
zazharskanatasha@gmail.com*

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Вступ. Молоко і молочні продукти користуються суттєвим попитом серед населення, займають значний сегмент у різноманітні їжі людини. Неможливо виробити високоякісний продукт з небезпечної сировини. Велика увага у сучасному світі приділяється якості і безпеці коров'ячого молока.

Одна з величезних проблем у молочному скотарстві – це мастит [1]. Багато сил, матеріальних ресурсів фермери і лікарі ветеринарної медицини спрямовують саме на профілактику і лікування маститів у дійних корів. Одним з показників субклінічного маститу є підвищення соматичних клітин у молоці [2-6].

Метою досліджень був аналіз даних, які характеризують здоров'я дійних корів (стада).

Матеріали і методи. Дослідження проводилися у молочно-виробничому комплексі «Єкатеринославський», місто Дніпро, Україна. Були проаналізовані дані господарства: частка нових випадків маститу у дійних корів щомісячно за 2021 і 2022 роки.

Результати. Представлений відсоток випадків маститу у дійному стаді щомісяця протягом 2021 і 2022 років (рис. 1).

Прийнято вважати, що дійне стадо благополучно, якщо частка корів з маститом не перевищує 4 %. При аналізі даних у молочно-виробничому комплексі «Єкатеринославський» цей показник був перевищений тільки одного разу – у червні 2022 р. (4,45%).

У 2021 р. найвищі показники випадків маститу спостерігали у січні і грудні – 2,96 і 3,05% відповідно. Найменша частка нових випадків маститу відмічена у вересні і листопаді – 1,52 і 0,97% відповідно. На нашу думку, це пов'язано з масовим запуском корів і сухостійним періодом.

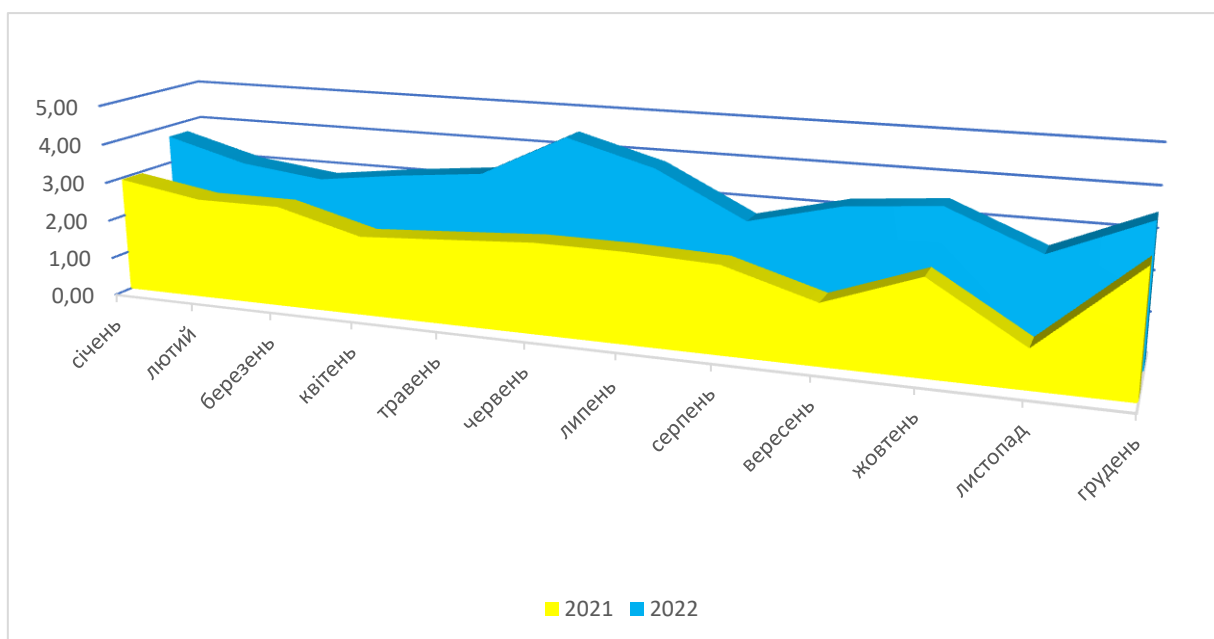

Рис. 1. Частка нових випадків маститу у стаді

У 2022 р. дійне стадо збільшилося на понад 100 корів, і збільшилася частка нових випадків маститу. Найвищі показники випадків маститу у 2022 р. спостерігали у червні і липні – 4,45 і 3,84% відповідно. Найменша частка нових випадків маститу відмічена у серпні і листопаді – 2,72 і 2,54% відповідно.

Висновки. В цілому, дійне стадо молочного комплексу «Катеринославський» благополучне щодо маститу, частка цього захворювання менше 4 %.

Список літератури.

1. Constantin, G. (2022). Characterisation of Clinical Mastitis Occurring in a Dairy Herd of Holstein Friesian Cows. *Open Access Journal of Veterinary Science & Research*, 7(1), 1–11. <https://doi.org/10.23880/oajvsr-16000220>
2. Зажарська, Н. М. (2016). Порівняльна характеристика коров'ячого і козиного молока за даними лабораторії LILCO. *Науковий вісник Національного університету і природокористування України*, 237, 297–308.
3. Zazharska, N. M., Kurban, D. A., & Holubyeva, O. V. (2017). Вміст жиру, білку, соматичних клітин у молоці корів і кіз залежно від кількості лактації. *Theoretical and Applied Veterinary Medicine*, 5(4), 17-24.
4. Зажарська, Н. М. (2014). Кількість соматичних клітин у молоці корів та кіз. *Вісник Сумського національного аграрного університету*, 1 (34), 89–92.
5. Зажарська, Н. М. та Прядка, О. В. (2015). Вплив періоду лактації, часу надою, сезону на кількість соматичних клітин молока корів. *Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК*, 3 (1), 107–112. URL: <http://biosafety-center.com/2015-т-3-№1>
6. Zazharska, N. (2016). Bacterial contamination of milk at different temperatures and shelf life. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*, 18(3(70), 108-111. <https://doi.org/10.15421/nvlvet7025>